

תורה אור השלם

1. וְיִזְכּוּ שְׂמֹחֵיכֶם
וּבְמִצְוֵיכֶם וּבְרָאשֵׁי
דְּחֻשְׁבֵּיכֶם
וּתְקַצְצֵנָהּ עַל הָעֵלִיִּם
יַעַל זְבִיחַ שְׂמִלְכֵם
לְכֶם לְזֶרֶחַן לְפָנֵי
אֱלֹהֵיכֶם אֲמֹר יי
אֱלֹהֵיכֶם: אֲנִי יי
2. מִמִּזְרַח הָרֶבֶךְ הָבִי לִי
עַל אֵילֵם הָבִי לִי כֹּחַ
נְעֻזָּה הַתֵּלֵם שׁוּ ד
3. וְלִרְשָׁעִים אֲמֹר אֱלֹהִים
מִהַר לִי לִפְנֵי יְהוָה וְתִשָּׂא
בְּרִיתִי עַל הָסֵף:
הַתֵּלֵם שׁוּ ד
4. מִי יִקְוֶה לִי עַם מִצְרַיִם
מִי יִתְחַבֵּל לִי עַם פְּעִילֵי
אֵן:
הַתֵּלֵם שׁוּ ד
5. בְּרִנָּה בְּרִיִּים קָעִם
וּבְסִילֵיִם מִתֵּי תִשְׁבִּילָהּ:
הַתֵּלֵם שׁוּ ד
6. הִסְתִּירוּ מִפְּנֵי שְׂכֻמוֹ
כְּפִיו מִדּוּד תַּעֲבִירָהּ:
הַתֵּלֵם שׁוּ ד
7. לֹא יִדְעוּ וְלֹא יִפְּאוּ
בְּחִשְׁקָה יִתְהַלְכוּ יִמְשֻׁוּ
כֹּל מִדּוּדֵי אֶרֶץ:
הַתֵּלֵם שׁוּ ד

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אמתקין וכו'
הקורא שהוא ניתוסף
בחולו של מועד:

רבינו חננאל

ואמר ר' יוחנן [הנה]
לידע עושקבע אראש
בבבנו. ואסקבע את
הקירא עברדי, וליד
האח, החד, חמד וחד
האי. תא שמע יכל כשם
תחוקבן לראש חדש
מפני עצמו ושל שבת מפני
עצמו כך היה חוקבן
לחד מוסף, ומוסף, חל'
ובראשי השבועים. ואמרין
כל הני טעמי, אראש חוקבן
כל החדשים וחד זה,
שאין חוקבן (ב) בכל אראש
חדש, ואמר רב אשי כתיב
חוקבן, דמשמע ב, וכתיב
חדשכס חסר דמשמע
חדא, שנאמר ובראשי
חדשכס, שמי איוורא חדש
שיש לו שני אראשים והאה
מוכרזי חדש אחד, וזה
אומר ר' חזקיה
שהוא כהן אראש חדש, וזה
אחד מחשביו אראש (ראש)
[חורש] אחד. חוב ממשקין
אדר ארא מילא דתמי
בענין שיר של כל יום
משנה מן סוכה, וקמני
בזמן שחל שבט להיות
בחד מן, מיטו, וחדש
שיר של ליום ביום ההוא,
מחולל של מעד החדה,
כלומר האחרון (אחרון)
נדחה. ואי אתא אדר'
חדא אמאי נדחא, ליתני
לשבת וליתני יומימה, דהא
לחד בשביל של חדש
תקיעה. ועלתה בחיובתא
לרב אחא. ואמרין וזה
לרב אחא מנחמיה זני.

וא"ר יוחנן. לכן סודרין אותן למעלה משאר אברים להראות שהן חשובין ולהודיע שהקובץ החדש בזמנו: **יכול כשם שחוקעין.** על מוסף של ר"ח בפני עצמו כשחל בחול ועל מוסף שבת בפני עצמה כשהיא לילה: **קד חוקעין על כל מוסף ומוסף.** כשחלו להיות יחד:

תְּקִיעוֹת. וְצִלְ וּבְרָאשֵׁי הַדְּשִׁיכֶם. גְּבִי תְּקִיעוֹת
 כְּחֵבֵז וְצִוִּים שֶׁמֶחֱתֶכֶם וּבְמִוְעֵיכֶם
 וּבְרָאשֵׁי הַדְּשִׁיכֶם וּתְקַעְתֶּם וּגו':
 הַוָּקֶשׁוּ לָל הַדְּשִׁים כּוֹלָן. לַעֲנִין
 תְּקִיעוֹת שֶׁתְּקִיעוּתֵיהֶן שׁוֹת: שֶׁנִּי
 הַרְאִישׁ. ר"ח וּר"ה וְקִרְיֵה רַחֲמָנָה
 הַדְּשִׁכֶם חֶסֶד כְּחֵבֵז לַעֲנִין תְּקִיעוֹת:
 בְּחֻלּוֹ שֶׁל מוֹעֵד. דְּסוּכּוֹת: מָה הֵיוּ
 אֲוֹמְרִים. בְּשִׁיר הַמוֹסָפִין: בְּרָאשׁוֹן.
 צִוִּים הַרְאִשׁוֹן לְחוּשׁ"מ: אֲוֹמְרִים הֵנוּ
 לָלֵה' וּגו'. כֹּל הַמוֹמָר עַל שֶׁשֶּׁהִיט
 תִּתְחַלֵּת שֶׁמֶחֱת צִית הַשׁוֹאֵבָה דִּהְיִינוּ
 כְּכֹדֵד וְעַח וְצִוּתוֹ מוֹמָר קוֹל ה' עַל
 הַמִּים עַל שֶׁנִּסְקוּ הַמִּים: וְלִרְשָׁע
 הָאֲחֵר כּו'. וְכֹל הַמוֹמָר דְּבִיר כְּבוֹשִׁין
 לְנֶאֱסָפִים לַעֲוֶרָה לְמַלְּוֹת הַחֵג
 וְשִׁמְחִים שֶׁמֶחֱת הַחֵג וּמוֹרִיחֶם מֵה לָךְ
 לְסַפֵּר חֲקֵי כְּלוֹמַר לֵמַה לָךְ לֵבָא לְצִית
 מָה עַם שֶׁאֵר עָמִי אִם אֵין חוּר
 תִּתְשַׁבֵּה וּצִוּתוֹ מוֹמָר כְּחֵבֵז זֶכֶךְ
 לְאַלְהִים תּוֹדָה וְשֶׁלֵם לַעֲלִיין גְּדִרִין
 עַל שֶׁחֵג הַסּוּכּוֹת זְמַן כֹּל תִּתְחַר הוּא
 לְשֶׁלֵם תְּרִישׁ כְּסֻדְרִין וְסוֹף הַמוֹמָר
 יִזְכֶּה תּוֹדָה יִכְבְּדֵנּוּ וְשֶׁכֶּךְ אֶרְאִנוּ
 וּגו': מִי יָקוּם לִי עַם מְרַעִים וְצִוִּים
 בְּזוֹעֵרִים בְּמוֹמָר אֶחָד הֵם וְצִוִּים
 בְּזוֹעֵרִים מוֹקֵדִם וּמִי יָקוּם לִי מֵאַחֲרֵי
 וְהֵם מְקִדְמִין אֶת הַמֵּאַחֲרֵי. וְנִרְאֶה
 עֲנִינֵי תַפְסִי שֶׁפֶרֶשֶׁת מִי יָקוּם לִי
 מִדְּבַר עַל צְרוּתָן שֶׁהֵיוּ מִשְׁעוּבְּדִין
 צִבְּצִית שְׁנֵי תַמְלֵי פֶרֶס וּתַמְלֵי
 יוֹן וּתַמְלֵי רוּמִי וְאֵף עַל פִּי כֵן
 אֵינִין תַנְעִים מִלְשֻׁמוֹ שֶׁמֶחֱת מִלֵּכֶם
 מִתְפַּלְּלִים מִי יָקוּם לִנוּ לְהִלְיָנוּ מִן
 הַמְרַעִים הָאֵלֶּה לִלְלֵי ה' עֲזֵרְתָה

לי כמעט שכנה דומה נפשי אם אחרתי מטה רגלי וגו' שרעפי
להשחשעש בתחומיך וכו' עד סוף המזמור. ולמחר כינו בוערים
ופאה ומעשר עני וכשמגיעין ימים האחרונים שהן קרובים לפרוש ולע
בזנעה ולא יאמרו מי רואנו ומי יודענו לכך אומר כינו בוערים בעם
ולא יצט' היסר גוי' הלא יוכיח וגו' עד מי יקול לי: **הסיפור מספ**
רעם בזבחן עד מי מריבה כו' על המים שנידויין עליהם חכם שלי
ימוטו כל מוסדי ארץ. במזמור אלהים נצב בעדת אל ואומרים כל המ
בחולין נדב משלך ותן לו בפרק הזרוע (דף קלד.) לא ידעו ולא יצ
(אבות פ"ה מ"ט) בארבעה פרקים הדבר מתברר כו' במלואי החג ש
כל אפסי ארץ: **ואם חל שנה באחד מהן.** ודחו שיר המועד מלפ
באחד בשנת שיר שהיה ראוי לומר אתמול שאין מדלגין סדר הש
סדר הפרשיות הוא ומחליף להקדים הסיפורי לבנינו בוערים
ספרי. הודו אנשים ונשים רגילים להלך במדבר של מלמדי תיזקוק
ספרה היה סימנו המובהק שדומה למצית אתמול: **פיוצבא דר**
אקתני ימוטו ידחה אלמא לא אמרו בשנת של חול המועד אלא
סתמא הכל לפי המוספין תוקעין ור' אחא פירשה שתוקעין על כ
כחאן אלא תשע תקיעות לשלשה פרקי השיר וצרייתא קמ"ל שמאלא
נגסכי שניהם: **שמרבה בתוקעין.** שמוספין תזכורות ותוקעין יחד
ומתשע כזרות ומוספים עד לעולם: **אין דאיה לן פרי יומי**
חדא מינה קצעי לה ואין דמיצבי לן למימר בצלוחא דמוספין אלא
ואית לן תרי יומי י"ט מספיקא ולא מיזין למימר ב"ט שני פרשה
עשר יום כיומא קמא היכי עדיין בראשין של חול המועד ובצאלא
עשר כסדר וגמלא שציום השענין על ערבה נאמר וציום השני

החליל פרק חמישי סוכה

אתקין אמימר דמדלגי דלגיו. יום ראשון של חול המועד אומר במוסף ציוס השני וציוס השלישי לפי שהוא ספק שני ספק שלישי וכן בכל יום ויום של חול המועד ספק הראוי ופירש בקונטרס כי היכי דאתקין אמימר לבעין פסלה עבדין נמי לעינן קוראי המורה ורביעי שנתוסף לחול

ואמר ר' יוחנן לידע שהוקבע ר"ח בזמנו תרי היכירא עבדינן דחזי האי חזי וחזי בתאי חזי מיתבי דתני רבא בר שמואל א"כול כשם שתוקעין על שבת בפני עצמו ועל ראש חדש בפני עצמו כך יהיו תוקעין על כל מוסף מוסף ת"ל ובראשי חדשיכם תיובתא דרבי אחא תיובתא מאי תלמודא אמר אביי אמר קרא ובראשי חדשיכם הוקשו כל חדשים כולם זה לזה רב אשי אמר כתיב חדשכם וכתיב ובראשי ואיזה חדש שיש לו שני ראשים הוי אומר זה ר"ה ואמר רחמנא חדשכם חד היא ועוד תניא² בחולו של מועד בראשון מה היו אומרים³ לה' בני אלים בשני מה היו אומרים⁴ ולי עמך בשלישי מה היו אומרים⁵ יום לי עם מרעים ברביעי מה היו אומרים⁶ כינוי בוערים בעם בחמישי מה היו אומרים⁷ הסירותי מסבל שכמו בששי מה היו אומרים⁸ ימוטו כל מוסדי ארץ ואם חל שבת באחד מהם ימוטו ידחה רב ספרא מנח בהו סימנא הומבה"י רב פפא מנח בהו סמנא הומבה"י וסימנך⁹ אמבואה דספרי תיובתא דר' אחא בר חנינא תיובתא והא ר' אחא בר חנינא קרא ומתניתא קאמר אמר רבינא לומר שמאריכין בתקיעות רבנן דקיסרי משמיה דר' אחא אמרי לומר שמרבה בתוקעין ואנן דאית לן תרי יומי היכי עבדינן אביי אמר שני ידחה רבא אמר¹⁰ שביעי ידחה תניא אמר להיות באחד מהן ימוטו ידחה אתקין אמר

המועד יותר משאר ימים ויכר שהחל
צא לכבוד היום הוא קורא ספיקי היום
כמו שש"ץ אומנן ואם שבת הוא קורא
המפטרי ובי' הקוראים תחילה שנים
הראשונים קוראים שתי ספיקות היום
ושלשי' בפרשת יום הממחרת והרביעי
חוזר וקורא מה שקראו שנים
הראשונים והשתא לפי קדר זה ישמנה
הקדר ציוס הושענא דבא שאם יקראו
שנים הראשונים שתי ספיקות היה
שלשי' זקוק קורא ציוס השמיני
עזרת תהיה ללס ולכן נכון לקרות
בבא פרשה שאינה של גמ' ואם מתחיל
הראשון וקורא פרשה שלפני הספיקות
ושני ושלשי' קוראים הספיקות נמלא
שאין קדר זה כקדר שאר הימים
ועוד דבמחנה כשקוראין בפרשת
נשיאים רגילים שנים הראשונים
קורא נשיא אחד דיומא ושלשי' קורא
לדמורת אלמא חשיב ראשון עיקר
ובבא איפכא לדרכיה האחרון נחשב
עיקר לפיכך ראוי להנהיג שכל
האדרבה הקוראים בתורה אין
קוראים כי אם בספיקות יום
ראשון של חול המועד קורא ראשון
ציוס השני ושני ציוס השלשי' וחוזר
שלשי' קורא ציוס השני ורביעי
ציוס השלשי' וכו'ואל בזה קוראין
בספיקות בכל יום ויום:

ר בנהרדעא דמדלגי דלוגי:
תיה דרבא אם חל שבת

לפי צרותינו אין לנו נמנעין מלכל
אדם שהוא זמן אסוף זמן לקט שכחה
אם נמנעין כראוי ואע"פ שהמעשרות
שנוטעין אין הלא ישמע א"י יורר ע"י
וכו' בזה קראת ואחלץ אע"פ בבתר
שמחללין על הגשמים וירידיהם להם
המזמור ויאכיליהו מחלב חטה וגו':
הלדקיו אלו מעשרות שכן הוא נדרש
לכן בחשבה יתהלכו זו מיתה כדתן
וגורם קללה לעולם ורעבון שימוטו
וא שיר אחרון ונדחה מפני שאמר
מלא אחרון נדחה: **הומבז'** סימן
אין סימן של צר ספרא: **אמוזה**
הם מציין אללם אף כאן מי ששמו
אלתא דאמר לכל אחד שירו והכא
אמר **שארירי בקיעות**. ברייתא קמי
ירדאי אין אומר אלל שיר אחד ואין
מוספין ואומרין השיר לאחר שקרב
(דף יג.) אין פוחחין משהי חלוצות
פרשיות המאורעות ליום הדלות
אין שורש הפהרים מתמעטין וחלוצין
חול ומיבצי לן למימר ביה ובחמשה
וציום השני דה"ל למימר מאתמול

ומה מפני שהוא ספק ידחה לגמרי:
מר דמדלגי דלוגי. ונמצאו כולן עומדין.

השלישי וזיוס הרביעי וצשלישי דחול

ד'ולג שאומר השני אחד מן הפסוקים
הוא (6) מוסף בחולו של מועד יותר
בן ואם שבת הוא קוראן המפטר
הגין רבותי שני ראשונים קוראים
קורא מה שקראו שנים הראשונים:
מנח

עֲתָנִי

נה.

עין משפט
נר מצוה

כב א מ"י פ"ו מהל' כלי
המקדש ה"ה:
כג ב מ"י פ"י מהלכות
תמידין הלכה י"א סמג
עשין רה:
כד ג טו"ש"ע א"ח סימן
תרכ"ב סעיף ג ותוס'ג
סעיף א:

מוסף רע"י

הבו לה' וגו' בינו
בוערים בעם. כולם
רמוזים על עסקי מתנות
עניים מפני שזמן אספיפה
הוא ועת ליתן לקט שחכה
ופאה ומעשרות שישמעו
מפרישים ויפרישו צעין
יפה (לעיל חז.).

רבינו חננאל (המשך)

[illegible]

וים ערבא [ואיבם] השיש
 ולמחר שהוא יום טוב
 קורין יום השמיני, וכן
 ביום טוב שוב נמצא
 יום שביעי הוא ששנחה.
 ונתיב כרבה את הדנתי
 ימטו ידחה פ"י הא
 ופדשה כרביי
 שיר דיומי חולו ומועד
 דתה השכונת ויא
 דתה דקתה, וכן (ג) יום
 ערבא, שהוא ששי (למ
 אתקין
 חולו למודע.
 אצטור בתרביחא ומדלג
 ולדג. מצאנא שפירש
 וזא צ"ל לכתב מנהג
 באקורין בתרי מביחא
 וכן הראשון וביים השני
 שהן ימים טובים, וקורין
 ובחשבה עשר כלבד.
 ביום השלישי שהוא חול
 (תמועד), קרי כהן ויום
 השני, ולוי ויום
 השלישי, וישאל קורא
 ביום (הרביעי) [השלישי],
 והרביעי דהוא מפטיר,
 קורא ויום השני ויום
 השלישי. וכן מוכיזת את
 עניי ובשביעי קור' ביים
 הששי וביים השביעי.
 וכן תחלה.

(א) נראה דל"ל שאין תוקעין בחודש שיש בו ב' מוספין רק

(ב) נראה ד"ל היינו שיר של יו"ט של ערבה וכו'.